

TUUSULANJÄRVEN KUNNOSTUSTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika:	Maanantai 24.5.2010 klo 8.30–10.00	
Paikka:	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän toimisto, Kultasepänkatu 4 B, Kerava	
Osallistujat:	Olli Lappalainen (pj.)	Tuusulan kunta
	Kalervo Lankinen	Tuusulan kunta
	Kaarina Laine	Järvenpään kaupunki
	Anu Tyni	Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
	Jarmo Vääriskoski (4§-)	Uudenmaan Ely-keskus
	Pekka Kylänpää	Tuomalan kalastuskunta
	Tero Rantanen (1-11§)	Tuusulanjärven vesiensuojeluyhdistys
	Esa Partanen	ProAgria Uusimaa
	Mauri Pekkarinen	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky
	Jaana Hietala (siht.)	Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky
Poissa	Jukka Laitila	Järvenpään kaupunki
	Pertti Paakkinen	Pro Tuusulanjärvi -liike

1. KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS

Ehdotus:	Jaettu asialista hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi.
Päätös	Hyväksyttiin.

2. EDELLEISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA

Ehdotus:	Hyväksytään kunnostustyöryhmän pöytäkirja 1/10.
Päätös	Pöytäkirjan liitteenä olevan hankkeen toteutustaulukkoa on tarkistettu helmikuussa kokouksen 1/2010 jälkeen. Tarkistuksista on merkitty selvitykset taulukon alaosaan.
	Pöytäkirja hyväksyttiin seurantataulukon korjauksen jälkeen.

3. TYÖRYHMÄN KOKOONPANON TARKISTUS

	Työryhmään tulee kaksi uutta jäsentä: Tuusulan kunnan uusi on edustaja Kalervo Lankinen Timo Laihon tilalle ja Tuomalan osakaskunnan uusi edustaja on Pekka Kylänpää Matti Vainion tilalle.
Ehdotus:	Uudet jäsenet merkitään tiedoksi.

Päätös: Uudet jäsenet merkittiin tiedoksi.

4. KOSTEIKOT JA ALTAAT

Rantamo-Seittelin kosteikon vedenlaadun automaattinen seuranta saatiin käyntiin toukokuun alussa. Jukka Jormola (SYKE) on tekemässä alueelle maisemanhoitosuunnitelmaa.

Rantamon tulopään uomien sortumia korjattiin 14.5. Hanke maksaa kaivinkoneen ja korjaukseen käytetyt kivet. Korjauksen kustannusarvio on 2000 €.

Rantamo-Seittelin opastaulut uusitaan. Iso yleistaulu pysäköinti-alueella ja pienempi Seittelin huoltotien päähän (liitteet 1-2).

Ankkuripaikka osakaskunta suunnittelee Ruskelan kylälle uutta yhteistä venepaikkaa järvelle. Venepaikka on mainittu länsirannan hoito- ja kunnostussuunnitelmassa. Ins. Timo Huurkivi on tehnyt suunnitelman (liite 3) ja Ilpo Huolman Ely-keskuksesta tulee arvioidaan rakentamisen luvantarpeen. Osakaskunta vastaa venepaikan rakentamisesta.

Tuusulanjärven kosteikkojen ja laskeutusaltaiden hoitosuunnitelman mukaisia töitä (Mäyränoja, Räikilänoja) suunnitellaan kesällä.

Mäyränojan yläosan kosteikkojen (Koskela ja Tikkapiilo) rakentamismahdollisuuksia tämän vuoden puolella selvitetään yhä. Kari Rantakokon mukaan Ely-keskus voisi toimia rakentamisen työnjohtajana.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä merkitsee tiedoksi

- a) Rantamo-Seittelin seurannan aloittamisen, uoman korjaamisen ja hyväksyy opastaulutekstit,
- b) Ruskelan kylän venepaikan rakentamissuunnitelman ja
- c) Mäyränojan yläosan altaiden rakentamistilanteen.

Käsittely: Pekkarinen esitteli asian ja totesi, että mittalaitteiden raakadatan kalibrointi vaatii ravinneanalyysijä ja virtaamanmittauksia.

Lintuharrastajat ovat huolissaan tällä hetkellä kosteikon huoltoteillä liikkuvista autoista. Autoliikenne häiritsee pesiviä lintuja ja maatilantoimintaa, joten autot olisi jätettävä P-paikalle. Kosteikolle on tarkoitus pystyttää infotauluja, joissa kerrotaan mm. alueella liikkumisesta. Keskustelussa tuli esille toimivaltakysymykset: Millaisia rajoituksia alueelle voi asettaa etteivät jokamiehen oikeudet vaarannu. Lisäksi pohdittiin ovatko rajoitukset ylipäättäen tarpeen. Opastekstien muotoilut tarkistetaan yhdessä Riolan kanssa.

Päätös: Kunnostustyöryhmä

- a) merkitsi tiedoksi Rantamo-Seittelin seurannan aloittamisen, uoman korjaamisen, Ruskelan kylän venepaikan rakentamissuunnitelman ja Mäyränojan yläosan altaiden rakentamistilanteen sekä
- b) hyväksyi opastaulutekstit korjaamisen jälkeen.

5. VESIKASVIEN NIITOT

Venetvaara on saanut niittosuunnitelman valmiiksi (liite 4). Sen mukaan niittoa voidaan tehdä kutakuinkin aiempien vuosien tapaan.

Uusina kohteina esitetään Natura-alueille palteiden poistoja ja kutupaikkojen kunnostusta niitoin ja ruoppauksin. Näiden mahdollinen toteutus vaatii lisäselvityksiä. Lisäksi Piilinojan ja Räikilänojan edustan voisi avata siten, että hauki pääsee ojiin kutemaan.

Telapari Oy toteuttaa niitot kesällä 2010 (40 tuntia).

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä keskustelee niittosuunnitelmista.

Käsittely: Vääriskoski pyysi niitettävien kasvien pinta-aloja. Kylänpää kysyi kuuluuko Hiivonlahti niitettäviin alueisiin. Alueelta on aiemmin niitetty vesitatarta ja sen niitto voidaan jatkossakin tehdä. Todettiin, että Lassilan tila ottaa vesikasvit kompostoitavaksi myös tänä vuonna. Laine kysyi Räikilänojan suun avaamisesta ja siitä kuinka paljon vesikasvillisuus vähentää veden virtausta siellä. Pekkari- nen totesi, laaja ruovikko toimii puhdistamona, joten harvennusta on tehtävä harkiten. Ojansuu on silkkiuikun paras perimäpaikka järvellä. Kylänpää totesi, että alue on Tuomalan yhteistä vesialuetta ja suunnittelua on tehtävä yhdessä osakaskunnan kanssa. Tuusulan ja Järvenpään Natura-alueiden hoidon tarvetta arvioidaan kesän aikana yhdessä Metsähallituksen ja Ely-keskuksen kanssa.

Päätös: Kunnostustyöryhmä hyväksyi niittosuunnitelmat ja urakoitsijat. Natura-alueiden hoitoa ja kalaväylien avausta ojien suulle suunnitellaan yhteistyössä maanomistajien ja viranomaisten kanssa.

6. HAJA-ASUTUKSEN JÄTEVEDET

Kuntatilaisuus hajavesien käsittelystä Tuusulassa pidetään 8.9.2010 (18.00 - 20.00) Hyökkälän koululla. Jari Männynsalo ja Asko Särkelä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksestä ovat lupautuneet puhujiksi. Alustava ohjelma on liitteenä 5. Ohjelman suunnittelua jatketaan kesäkuussa (8.6.2010).

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä merkitsee tiedoksi tiedotustilaisuuden järjestämisen ja keskustelee ohjelmaluonnoksesta.

- Käsittely: Todettiin, että ohjelma vaatii karsimista ja paikallisolosuhteiden painottamista. Tilaisuuden esitykset ja keskustelu videoidaan netti-tv:tä varten.
- Päätös: Kunnostustyöryhmä hyväksyi ohjelmaluonnoksen jatkosuunnitelun pohjaksi.

7. TUTKIMUS JA SEURANTA

Helsingin yliopiston kalatutkimusten valmistuminen siirtynee alkusyksyyn. Tutkija Jouni Kervinen on palkattu hankkeen kesätyöntekijäksi ja hän osallistuu muiden töiden ohella kalatutkimuksiin.

Uudenmaan Ely-keskuksen vedenlaadun seurannan mukaan Tuusulanjärven happitilanne oli hyvä helmi- ja huhtikuun näytteenotoissa.

Happipitoisuuden, sedimentaation ja kaasunmuodostuksen seuranta jatkuu. Uudenmaan Ely-keskuksen vedenlaadun seuranta järvellä jatkuu edellisen vuoden tapaan joka toinen viikko. Määränojalta ja Sarsalanojalta tehdään aiempien mittausten lisäksi uutena seurantana mikrobiologisia määrittelyksiä (suolistobakteerit). Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ottaa vesinäytteet Vuohikkaanojasta kerran kuukaudessa ja Rusutjärveltä maaliskuussa ja kesäkuukausina.

- Ehdotus: Kunnostustyöryhmä merkitsee tiedoksi
- a) Jouni Kervisen palkkaamisen ja
 - b) kesän 2010 seurantatutkimukset.

- Päätös: Ehdotuksen mukainen.

8. MUUT TOIMET KESÄLLÄ 2010

Tuusulanjärven kesähapetus aloitettiin 12.5.2010.

Vesi-eko on ehdottanut hapettimien huoltosopimuksen uusimista entisiin ehdoin (liite 6).

Ankeriaan poikasia on tilattu Kalatalouden keskusliitolta yhteensä 3000 kpl. Kalat istutetaan Rusutjärveen (1000) ja Tuusulanjärveen (2000) edellisten vuosien tapaan.

- Ehdotus: Kunnostustyöryhmä
- a) merkitsee tiedoksi kesähapetuksen aloittamisen,
 - b) hyväksyy huoltosopimuksen uusimisen ja
 - c) merkitsee tiedoksi ankeriastilauksen.

Käsittely: Todettiin, että hapetuksen huollolle ei ole vaihtoehtoisia toimijoita.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

9. HAJA-KUORMITUS

Hajakuormitusta ei ole juurikaan saatu vähennettyä hankkeen aikana. Peltokuormituksen osuus on Tuusulanjärven alueella suuri ja sen vähentämiseen tulee tulevaisuudessa panostaa.

Uusia maatalouden erityistukihakemuksia ei ole viime vuosina tullut, mutta ainakin osa vanhoista aikoo uusia sopimuksensa vuoden 2011 alusta. Tilakohtaista neuvontaa olisi tehostettava, että saataisiin uusia viljelijöitä erityisympäristötukien piiriin. Juha Helenius (ProAgria) on tehnyt yhdelle tilalle suojavyöhykesuunnitelman keväällä 2010. Juha Heleniuksen kanssa on alustavasti keskusteltu myös muista tilakäynneistä. Hän voisi tehdä niitä syksyn aikana. Tilakäynneistä pyydetään tarjous.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä keskustelee erityisympäristötukisopimusten markkinoinnista tiloille ja muista maatalouden kuormituksen vähentämisen keinoista.

Käsittely: Partanen kysyi johtuuko ravinnekuormitus lannoitteista vai muusta. Pekkarinen totesi, että SYKE:n ja kuntayhtymän kuormituslaskelmat perustuvat melko harvaan näytteenottoon ja kokonaisravinteiden mittauksiin. Ravinnekuormitus voi todellisuudessa olla pienempää. Savimailla fosfori on tiukasti sitoutuneena maahiukkasiin eikä siten ole suoraan levien käytettävissä. Tätä on syytä selvittää tarkemmin.

Partanen muistutti, että tukitiedotus kannattaa kohdentaa ohjelmakauden vaihtumiseen vuonna 2013. Tukien hakuaika päättyy keväällä, jolloin kaikkien liitteiden, kuten ympäristötukisuunnitelmien, tulee olla valmiina. Osa viljelijöistä pitää 5-vuotisia tukisopimuksia hankalina paperisodan vuoksi ja kevyempi vaihtoehto voisi olla luonnonhoitopeltojen perustaminen riskialueille, kuten ojanvarsien vettyville pelloille. Luonnonhoitopeltoja saa olla 15 % viljelyalasta. Nykyisillä viljanhinnoilla ne ovat jopa kannattavia.

Erityistuet ohitetaan usein vain maininnalla tukikoulutustilaisuuksissa. Kylänpää ehdotti oman tilaisuuden järjestämistä. Rantanen ehdotti suoraa puhelinmarkkinointia. Aiemmin alueen viljelijöille on lähetetty tiedotuskirjeitä. Puhelinmarkkinointia kannatettiin ja todettiin että sen voisi yhdistää kirjemarkkinointiin. Kaikille viljelijöille lähetetään tiedote hankkeen antamasta avusta tukihakemusten laatimiseksi. Osalle viljelijöistä soitettaisiin kirjeen lähettämisen jälkeen. Todettiin, että ProAgria olisi hyvä neuvonnan toteuttaja.

Päätös: Kunnostustyöryhmä päätti suunnitella kirje- ja puhelinmarkkinointia ProAgrian kanssa.

10.

TUTUSTUMINEN PYHÄJÄRVI-INSTITUUTIN VINKU-HANKKEESEEN

Pyhäjärveen laskevan Yläneenjoen valuma-alueella Varsinais-Suomessa on käynnissä 3-vuotinen ”Vesiensuojelukohteiden inventointi ja kunnostuksen tekniset innovaatiot muuttuvassa ilmassa (VINKU)” -hanke (liite 7)

Pyhäjärvi-instituutin asiantuntijat ovat lupautuneet esittelemään kunnostustyöryhmälle hankkeen kehittämisiä ratkaisuja kuormituksen vähentämiseksi. Mahdollisia vierailupäiviä ovat 11.6., 18.6. ja elokuu viikosta 33 eteenpäin.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä keskustelee tutustumismatkan järjestämisestä.

Päätös: Retki järjestetään 18.6, mikäli osallistujia on tarpeeksi.

11.

TOIMINTASUUNNITELMAN TOTEUTUKSEN SEURANTA

Toteutus- ja rahoitussuunnitelmaan ei ole tullut muutoksia. Kesän aikana selviää niittojen (karvalehti) ja mahdollisten ravinnetaselaskelmien tarve. Myös kosteikkojen hoidon ja rakentamisen mahdollisuudet tarkentuvat kesän aikana.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä merkitsee tiedoksi toimintasuunnitelman tilanteen.

Käsittely: Laine pyysi tarkennusta rahoitustaulukkoon Koskelan ja Tikkapii-
lon altaiden ja VPA-tutkimuksen osalta.

Päätös: Taulukko korjataan ja liitetään pöytäkirjaan.

12. TIEDOKSI

Keski-Uudenmaan (Tuusula, Kerava ja Järvenpää) Rotaryt ovat ottaneet Itämeren suojeluohjelman haasteen vastaan ja ovat halukkaita osallistumaan Tuusulanjärven kunnostukseen. He kävivät keskustelemassa asiasta ja he voisivat rahoittaa kahden ojanpohjasuodattimen rakentamisen (Piilinoja ja Räikilänoja). Tuusulanjärven hapetusraportti on valmistunut. Alusveden happipitoisuus pysyi hyvänä koko vuoden, joskin pitoisuus laski kesällä (alle 4 mg/l) hapettimen rikkoontumisen takia.

Tuusulanjoen kunnostuksen vedenlaadun seurannan viimeiset näytteet otetaan viikolla 21. Vesikasvi- ja pohjaeläinseurannan raportit ovat valmistuneet. Vuollejokisimpukkatutkimuksia jatketaan vielä kesällä 2010.

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä

a) merkitsee tiedoksi Rotaryjen suunnitelmat,

- b) merkitsee tiedoksi hapetusraportin valmistumisen ja
- c) merkitsee tiedoksi Tuusulanjoen seurantojen tilanteen.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

13. MUUT ASIAT

Laine kysyi, missä vaiheessa pöytäkirjat lähetetään jakelulistalle. Pekkarinen totesi, että ne voidaan jatkossa lähettää kommenttien jälkeen.

Laine kertoi, että Järvenpäässä on aloitettu haja-asutuksen vesi-
huollon suunnittelu toiminta-alueen ulkopuolisille alueille. Keskei-
sin suunnittelualue on Pietilä-Haarajoki osayleiskaavaluonnoksen
rajaama alue Pietilässä ja Haarajoella. Kaupunki on tiedottanut
laajasti asiasta verkkosivuillaan. Yleisötilaisuuksia järjestetään
suunnittelun aikana, johon kutsutaan mukaan asiantuntijoita .
Suunnittelun hankeryhmään kuuluu edustaja Uudenmaan ympä-
ristökeskuksesta. Yleissuunnitelma valmistuu vuoden 2010 lop-
puun mennessä. Suunnitteluun liittyy yhteistyötä naapurikuntien
kanssa kaupungin reuna-alueilla.

Tyni kertoi, että Tuusulaan on suunnitteilla vuosille 2011 – 2013
jätevesiasetuksen tiedotus- ja neuvontahanke yhteistyössä Van-
taanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen ja muiden
alueen kuntien kanssa (Nurmijärvi, Hyvinkää, Vantaa).

14. SEURAAVA KOKOUS

Ehdotus: Kunnostustyöryhmä päättää seuraavan kokouksen ajankohdan.

Päätös: Kunnostustyöryhmän seuraava kokous pidetään 9.9.2010 klo
8.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Jaana Hietala

Jakelu: Kunnostustyöryhmän jäsenet
Ohjausryhmän jäsenet
Yhtymähallitus
Osakaskuntien esimiehet
Kaija Hapuoja, Tuusulan kunta
Antti Kaikkonen, eduskunta